

## OPIS TRASE SLAVONSKOG PLANINARSKOG PUTA

Popis skraćenica koje se koriste u vodiču - opisu trase Slavonskog planinarskog puta.

SPP - Pl. obilaznica Slavonski planinarski put

SP - udruga Slavonski planinari

KT - kontrolna točka

z. - zapad, ji. - jugoistok, itd.

(x) - križanje pl. putova

pl.put - markirani planinarski put

a.c. - asfaltna cesta

m.c. - makadamska cesta

PD - planinarsko društvo

š.k. - šumarska kuća

l.k. - lovačka kuća

pl.k. - planinarska kuća

pl.d. - planinarski dom

skl. - planinarsko sklonište

ž.p. - željeznička postaja

a.p. - autobusna postaja

## ZAPADNI PAPUK

PL. DOM PETROV VRH - MANASTIR PAKRA - VELIKI JAVORNIK - ŠPANOVICA, 6 h

Slavonski planinarski put (SPP), počinje od pl. d. „Petrov vrh“ (547 m) koji je prva kontrolna točka (KT-1). Markacija SPP-a polazi planinarskim putem u ji. smjeru iza obližnje pečenjare, siječe trasu dalekovoda i spušta se kroz crnogoričnu šumu na šumsku cestu, kojom idemo desno, nizbrdo. Planinarski put ubrzo napušta cestu i nastavlja se kroz šumu. Idući dalje, još ćemo u dva navrata presjeći trasu dalekovoda. U hrastiku se pl. put odvaja ulijevo i spušta do potoka Stančevac (30 min. od pl.doma). Preko širokog vodom bogatog potoka, napravljen je viseći most, zahvaljujući velikom trudu poznatog

daruvarskog planinara, Slavka Pokornog-Slive. Od potoka pl. put se nastavlja preko uže travnate čistine, a zatim ulazi u šumu i penje se iznad potoka Barica. Nakon 15 min. na kraju blage uzbrdice idemo lijevo po travnatoj stazi sve dok ne izađemo na a.c. u Donjim Borkima između zaseoka Vujići i Stjepanovići (401 m), 1 h od pl. doma. Po a.c. idemo lijevo, do sela Srednji Borki, koje fizički gotovo više i ne postoji. Markacija ovdje napušta a.c. i silazi desno na šumski put koji ide kroz mladu šumu. Njime silazimo do zaraslih pašnjaka preko kojih prelazimo i dolje niže odvajamo se udesno, zatim ulijevo i spuštamo kroz područje mlade šume. Na tom dijelu treba pažljivo pratiti markacije koje su postavljene uglavnom po tankim stablima. Silazimo niz jarak 20 min. i spuštamo se pokraj manastirskog groblja s kapelicom do Manastira Pakra (2 h od pl.doma Petrov vrh).

Kod Manastira Pakra (221 m) izlazimo na m.c. na relaciji Sirač (8 km) - Voćin (25 km). Idućih 20 min. markacije idu uzvodno, uz impresivno korito rijeke Pakre, cestom prema Voćinu. Od Sirača ova druga rijeka Pakra teče dalje kao rijeka Bijela! Na cestovnom križanju, neposredno prije ušća potoka Purnice u rijeku Pakru, kod mosta i spomen obilježja pobijenim iz zasjede hrvatskim braniteljima, skrećemo desno, na cestu kroz kanjon Purnice. Oko 20 m lijevo od ceste nalazi se izletišta s nadstrešnicom, stolovima i klupama te kaptiranim izvorom pitke vode.

Idućih 20 min. pl. put nastavlja se cestom koja prolazi uz tok Purnice. U gornjem dijelu potoka vrijedi obratiti pozornost na atraktivno stjenovito korito! Malo gore više treba pripaziti kako ne bismo prošli mjesto gdje trasa SPP-a ostavlja cestu i skreće oštro ulijevo (putokazi!). Markacijom se tu penjemo u nekoliko zavoja i prolazimo kroz hrastovu šumu bez vidika. Stalan uspon od ceste sve do Malog Javornika (575 m) traje 40 minuta. Teren od Malog Javornika na dalje je ravniji.

Pl. put dalje vodi kroz stariju bukovu šumu gotovo presijecajući križanje šumskih cesta iznad kojeg idemo udesno. Hodajući šumskom vlakom koja prolazi između stare visoke šume i mlade šume koja nam je sa lijeve strane, prolazimo ispod vrha Veliki Javornik. SPP za sada ne prelazi preko samog vrha, već nastavlja šumskom vlakom ispod njega.

Dolazimo na (x) koje je označeno putokazima, a nalazi se ispod sedla na kojem je postavljena KT Veliki Javornik (625 m). Sa (x) idemo lijevo, uzbrdo u si. smjeru. Za daljnjih 5 minuta doći ćemo na sedlo (KT-2 SPP-a) koje spaja vrh Veliki Javornik (717 m) s područjem Zečji kamen (637 m).

*Dalje sa sedla nastavlja pl.put za Metlu, Skresine, Mijače i Novo Zvečevo.*

Od pl.d. Petrov vrh do KT-2 SPP-a Veliki Javornik, stiže se za 4 h.

Nakon ovjere dnevnika vraćamo se natrag do (x) i nastavljamo lijevo, u jz. smjeru. Markacija nas vodi kroz visoku hrastovu i bukovu šumu, zatim kroz nisku mladu šumu te izlazi na šumsku cestu koja vodi prema mjestima Barici i Siraču. Tom mekom zemljanom cestom omeđenom šumom, prolazi i SPP. Od ceste se odvajamo ulijevo, u j. smjeru i prolazimo pokraj Ciganovog brda (441 m). Ovo šire područje nalazi se u fazi postupne sječe i probijanja novih šumskih vlaka i stoga treba pojačano paziti na markaciju. Iznad sela, ravno ispred nas u daljini, otvara se vidik na Psunj i odašiljač na Brezovom polju (985m). Pl.put dalje se zavojito spušta niz tzv. Žuti put koji silazi na m.c. kojom prolazimo kroz jednu od ulica slabo naseljenog sela Gornji Grahovljani. Ubrzo dolazimo na a.c. u selu, kod raspela. SPP odlazi lijevo, bankinom uz a.c. Prolazimo pokraj lijepo uređenog OPG-a i za 15 min. stižemo do glavne prometnice Požega (44 km) - Pakrac (10 km) u selu Španovici. Od Velikog Javornika do Španovice stiže se za 2 h. Idemo desno, bankinom uz a.c. u smjeru Pakraca, manje od 10 min. Prije središta slabo naseljene Španovice (238m), odvajamo se ulijevo na a.c. za selo Gornja Šumetlica. Ovdje prelazimo sa područja zapadnog Papuka na Psunj. U skromnom središtu Španovice, možemo se odmoriti pod nadstrešnicom od zgrade Zavičajne zajednice Španovčana, koja se nalazi desno od križa sa zvonikom. Gore više, 100-tinjak metara iznad zgrade, nalazi se groblje i spomen-obilježje koje nam ukazuje na burnu povijest španovačkog i pakračkog kraja...

## **PSUNJ**

ŠPANOVICA - ČAKLOVAČKA KULA - - PL. DOM OMANOVAC, 4 h

PL. DOM OMANOVAC - VELIKA POLJANA - BREZOVO POLJE - PL. KUĆA STRMAC, 6:30h  
PL. KUĆA STRMAC - BAĆINDOL, 2:30 h

Sa glavne a.c. u Španovici odvajamo se u j. smjeru, na a.c. za selo Gornja Šumetlica. Prelazimo pre-ko mosta nad rijekom Pakrom, prolazimo pokraj l.k. iza koje se odvajamo udesno, u jz. smjeru, na m.c. za selo Donja Šumetlica. Prelazimo preko mosta nad potokom

Sivornica prateći markacije koje su postavljene po betonskim električnim stupovima uz m.c. Prolazimo kroz selo, ovdje je tek nekoliko kuća. Malom uzbrdicom penjemo se do seoskog groblja. Pred grobljem silazimo udesno, a m.c. produžava gore za glavni dio sela. Na obližnjem križanju obraslijih poljsko-šumskih putića, odvajamo se ulijevo. Ulazimo u šumsko područje Ribnjak, prelazimo preko potoka Našice, a ubrzo i preko potoka Ribnjak. Vijugavim pl.putom sve stalnim usponom kroz visoku miješanu šumu nastavljamo dalje u jz. smjeru. Prolazimo vrlo blizu Čaklovačkog brda (422 m) koje nam je s desne strane. Teren se ovdje malo spušta, planinarski put vijuga i za manje od 10 min. dolazimo do brdašca na kojemu se nalaze ostaci starog grada Čaklovca (**KT-3 SPP-a**). Od Španovice do Čaklovačke kule (16 st.) stiže se za 1:30 h.

Od starog grada, SPP nastavlja vanjskim rubom opkopa u ji. smjeru i drži se rubno uz visoku šumu, a desno je strmina. Izlazimo na prosjeku kojom idemo kraće vrijeme. Zatim udesno šumskim terenom, dolje-gore (pripaziti na markaciju!), izlazimo na šumsku vlak, njome idemo desno u z. smjeru i spuštamo se na m.c. u kanjonu potoka Rakovac. Sišli smo do lijepog stjeno-vitog korita potoka gdje se voda prelijeva niz veće stijene. Stari pakrački planinari ovu lokaciju nazvali su Slapovi. SPP nastavlja ulijevo, u j. smjeru, uzvodno, idući po m.c. uz potok Rakovac, idućih 20-ak minuta, po ravnom terenu. Kod oštrog zavoja i križanja šumskih cesta na ušću potoka Lučice u potok Rakovac kod betonskog mosta, silazimo udesno sa m.c., prelazimo korito potoka Lučica i započinjemo uspon. Idemo kratko prosjekom, zatim lijepim uskim planinarskim putom koji se gore više spaja sa prosjekom kojom izlazimo na (x) u blizini Hajdučke kose (556m). *Neposredno prije navedenog (x), valja nam malo predahnuti pod prastarim razgranatim grabom kakvih je još malopreostalo...*

Na ovome (x) gdje se spajaju trase dviju planinarskih obilaznica, SPP-a i Planinarskog puta Psunjem, nastaviti ćemo desno, u z. smjeru, prema pl.d. Omanovac. Pl. put prolazi prosjekom kroz mlađu visoku šumu, zatim ide obraslom šumskom vlakom koja prolazi rubom visoke šume i posječenog područja koje nam je s desne strane na koju se povremeno otvara dobar vidik na zapadni Papuk. Prelazimo preko područja Plandište i idući uzbrdo vijugavim šumskim vlakama izlazimo na zavoj a.c. koja dolazi na Omanovac od sela Kraguj i grada Pakraca. Ovu lokaciju zovemo Klupe i s nje se otvara prekrasan širok vidik na veći dio zapadnog Papuka, u si. smjeru. SPP u cestovnom zavoju presijeca a.c. i uz 11 drvenih stepenica penje se u šumarak i nastavlja dalje prema pl.d. Omanovac. Za 5 min.

dolazimo na dvostruko (x) uz a.c. za pl.d. Omanovac. Odlazimo udesno, prolazimo i odvojak pl.puta za Tromeđu i Pakrac i nastavljam u z. smjeru pl. putom preko tzv. Turskih kapija. Za 10 min. dolazimo do (KT-4 SPP-a) pl. d. Omanovac (655 m).

*Planinarski dom Omanovac (655m), u svom sadašnjem obliku, sagrađen je 1977. godine i ponovno su ga izgradili pakrački planinari, nakon požara u kojem je stradao stari drveni dom... Nemjerljiv doprinos gradnji novog pl.doma Omanovac dao je stari pakrački planinar - graditelj Zvonko Pavlenjak. Dom je zidana dvokatnica koja se sastoji od podrumskog dijela, vanjske otvorene terase, velike i male sale, kuhinje, nekoliko hodnika i tri sanitarna čvora. Pl. dom raspolaže s 55 ležaja, u sobama različitih veličina i smještajnih kapaciteta. Ima električnu mrežu i vlastiti vodovod. U odvojenom objektu, uz planinarski dom, nalaze se drvarnica i tzv. Zimska planinarska soba. Na širem prostoru pl. doma Omanovac nalaze se brojni sportski rekreativni i drugi sadržaji. Sa otvorene terase doma pružaju se pogledi na gradove Pakrac i Lipik u nizini. Prostrani vidici šire se na gotovo cijeli pakračko -lipički kraj, kao i na brojna udaljenija mjesta. Za dobre vidljivosti pogled seže do Kleka u Gorskom kotaru, Samoborskog gorja, Medvednice, Zagorskih planina, Moslavačke gore i Zapadnog Papuka. Od pl. doma Omanovac možemo se u nizinu spustiti pl. putovima u Pakrac (2:30h), u selo Šeovicu (1:15h) ili do pl. skl. Točkica (2:30h) u zaselku Gagići, te do grada Lipika (4h). Brojni odlazni smjerovi planinarskih putova vode i prema psunjskim bespućima. Kod pl. doma nalazi se centralno križanje pl. putova koje je detaljno označeno putokazima. Kod ulaza u pl. dom, nalazi se karta sa ucrtanim pl. putovima sz. Psunja. Pl. dom Omanovac, kontrolna je točka brojnih planinarskih obilaznica.*

Redovito, svake godine se, od 1996., sredinom prosinca u organizaciji PD-a "Psunj" Pakrac organizira tradicionalni memorijalni planinarski pohod "Fokinom stazom 1991.", u znak sjećanja na člana društva - hrvatskog branitelja Marijana Kulhavija Foku i šestoricu branitelja iz Bjelovara poginulih u zasjedi...

*Od Pakraca do pl. doma vodi i asfaltna cesta preko sela Kraguj u dužini od 8 kilometara. Planinarski dom Omanovac, okolni objekti i veći dio obližnjeg zemljišta gruntovno su vlasništvo planinarskog društva "Psunj" iz Pakraca ( [www.pdpsunj.hr](http://www.pdpsunj.hr) ).*

Od pl.d. Omanovac, trasa SPP-a vraća nas na kratko do dvostrukog (x) ispod Turskih kapija. Nastavak našeg SPP-a vodi nas preko a.c. u ji. smjeru. Silazimo niz stazu Puzavac na m.c., prelazimo most nad potokom Rogoljicom i započinjemo ulijevo uspon kroz

područje Lomovi. Gore više teren se postupno ravna i za 1 sat hoda od pl.d. Omanovac dolazimo do lijepe planinske čistine Torine (560m). Obilazimo je njenim desnim rubom i na suprotnom kraju kod visoke lovačke čeke udesno ulazimo ponovno u visoku šumu. Slijedi kombinirani nastavak pješaćenja čistom šumom, zemljanom cestom i šumskim vlakama. Kad siđemo do križanja šumskih cesta na lokaciji Kočanice, ovdje možemo predahnuti prije uspona ispod Čiča Matine nadstrešnice koju su sagradili lovci. SPP se penje udesno u j. smjeru kroz rijetku visoku šumu obraslu nižim raslinjem. Spajamo se na zemljani šumski put. Ovdje je i (x) na kojemu se spajaju trase dviju pl. obilaznica; SPP-a i Planinarskog puta Psunjem. Idemo udesno šumskim putem uz laganu uzbrdicu kroz visoku šumu. Za 15 min. doći ćemo na Veliku poljanu, do livade košenice koju presijeca šumski put, a ovdje je i (x). Od drvenog stupca sa putokazima odlazimo udesno, u z. smjeru. Za 2 min. proći ćemo prvo malo preko livade, zatim kroz lijepu staru rijetku hrastovu šumu i pokraj starih solila za divljač te preko livade košenice doći do zidina pl.d. Josipa Svobode (**KT-5 SPP-a**) na Velikoj poljani. Od pl.d. Omanovac do Velike poljane potrebna su 2 h hoda. Možemo predahnuti unutar zidina ili za obližnjim stolovima i klupama ispod starog razgranatog hrasta.

*Planinarski dom Josipa Svobode (698m) bio je prvi planinarski dom pakračkih planinara. Dom je sagrađen velikim zalaganjem i doprinosom tadašnjeg predsjednika Podružnice "Psunj" Pakrac, mr.ph. Josipa Svobode. Bio je to kamenom zidani objekt s drvenim nadgrađem. Dom se sastojao od vanjskog ulaznog stepeništa s trijemom, unutarnjeg hodnika sa stepeništem za na kat, velike blagovaonice, kuhinje, ostave i sanitarnog čvora. U potkrovlju su bile dvije male spavaonice s po dva kreveta, jedna velika skupna muška spavaonica i jedna manja ženska. Planinarski dom Josipa Svobode svečano je otvoren 18.07.1937.godine. Bio je odlično prihvaćen od planinara i građana Pakraca koji su ovdje često navraćali. U ratnim razaranjima 2. svjetskog rata koja nisu mimoišla ni Psunj, dom je 1942. god. progutala vatrena stihija. Pakrački planinari nikada nisu prepustili zaboravu mjesto svojih početaka i redovito održavaju zidine i teren oko njih da ih ne proguta šikara. PD Psunj Pakrac konačno je postalo 2020. godine i gruntovni vlasnik temelja i zidina starog pl.doma Josipa Svobode, te šireg okolnog zemljišta i pristupnog puta.*

Obilazak našeg SPP-a nastaviti ćemo od zidina staroga pl. doma povratkom do (x) i nastaviti putem kroz šumarak do glavnog križanja m.c. na Velikoj poljani. Ovdje je i (x). Pl. obilaznica Planinarski put Psunjem odlazi udesno, u jz. smjeru. Trasa SPP-a odlazi

polulijevo po m.c. u si. smjeru. Nakon 10 min. hoda po m.c., udesno silazimo na vijugavu šumsku vlakom kojom nastavljamo dalje. Sve stalnim postepenim usponom kroz visoku šumu prelazimo preko područja Kamenac i dolazimo do (x). Lijevo odlazi pl. put za Petkovaču i Hajdučku kosu. SPP ide desno u ji. smjeru preko područja Đurinac. Izaći ćemo na odvojak m.c. za glavni 150 metarski odašiljač na Brezovom polju (985m), čime smo se popeli na najvišu točku Psunja i Slavonije!

*Neposredno prije metalnih vrata ograde odašiljača nalazi se spomen obilježje poginulim pripadnicima Samostalne psunjske satnije u Domovinskom ratu.*

Od spomen obilježja, vratit ćemo se kratko natrag i produžiti do obližnjeg križanja m.c. na Brezovom polju. Ovdje je i (x). SPP ide desno po m.c. Za manje od 2 min. doći ćemo do 15 metara visoke, ciglom zidane geodetske piramide. Od Velike poljane do Brezovog polja treba nam 2 sata hoda. U neposrednoj blizini piramide nalazi se **KT-6** SPP-a.

*Ovdje je uz piramidu smještena i drvena radio-amaterska baraka. Sa vrha nema vidika. Brezovo polje je obvezna kontrolna točka Hrvatske planinarske obilaznice, pl. obilaznice Najviši vrhovi hrvatskih županija, Fokine planinarske obilaznice i Slavenskog planinarskog puta.*

Dalje nas SPP vodi m.c. prema jugu. Nakon 10 min. hoda od vrha, u području Kelove ravni, odvaja se ulijevo pl. put za Strmac niz Šibljačku kosu. Mi nastavljamo ravno prateći m.c. Lijevo od trase SPP-a posječena je sva šuma, pa se otvaraju pregledni vidici na Požešku dolinu, Babju goru i Motajicu u BiH. Od Brezova polja za 20 min. stiže se do izvora Dobra voda (906 m) koji se nalazi u visokoj bukovoj šumi. Kada bismo produžili pl. putom po m.c., došli bismo na Crnu mlaku i dalje na Kik, Muški bunar ili Ivanovac. Trasa SPP-a kod izvora skreće ulijevo s ceste i nastavlja pl. putom kroz područje bez šume uz rijetko ostavljene sjemenjače i vodi nas lokalitetom koji se kao i izvor naziva Dobra voda.

Za 5 min. dolazimo do niske mlade guste šume. Tu se ulijevo odvaja markacija za Strmac preko Gradine, a SPP nastavlja šumskom vlakom ravno i nakon 5 min. dolazi do ruba šume gdje se nalazi (x). Ravno produžava pl. put niz Jastrebinac do Strmca, a SPP odlazi lijevo prema Božikovačkoj kosi. Nakon 10 min. silaska dolazi se do drugog markiranog odvojka za Jastrebinac. Mi ćemo zadržati pravac i neposredno nakon (x) prolazimo pored slikovitog vrha Gornji Previt (797 m). Trasa SPP-a nas vodi dalje vlakom s dobrim

vidikom, područjem bez šume, a poslije ulazi u mlađu pa stariju šumu. Prolazimo ispod vrha Donji Previt (692 m) obilazeći sam vrh s njegove s. strane. Za 30 min. od stijena na Gornjem Previtu, doći ćemo u mladi šumarak gdje treba za markacijom skrenuti desno, putom prosječenim kroz gustiš. Ovo zakretanje lako se previdi pa stoga treba biti pažljiv. Ubrzo dolazimo u staru šumu gdje se nalaze čeka i lovačko hranilište. Nastavljamo prateći hrbat Božikovačke kose. Za 15-ak minuta s lijeve strane nam je stara šuma, a s desne područje obraslo u kupine. Nastavljamo ne mijenjajući pravac i za 10 min. dolazimo do šumske uzdužne ceste, lovačkog hranilišta i čeke. Ovdje nastavljamo udesno, kratko cestom prema jugu, a na zavoju i proširenju napuštamo je ulijevo šumskom vlakom. Uskoro se planinarski put odvaja i ide paralelno s vlakom. Put nas strmo spušta preko Božikovačke kose na m.c. iznad jezera i bazena na Strmcu. Do njih dolazimo za ukupno 20 min. od šumske ceste. Na m.c. treba skrenuti oštro desno i za 3 min. stiže se do pl. k. "Strmac" (KT-7 SPP-a), kojom upravlja HPD "Strmac" Nova Gradiška.

*Planinarska kuća Strmac (350m) nalazi se na istoimenom izletištu. Smještena je ispod Božikovačke kose, na rubu livade u dolini potoka Begovice. Planinarska kuća ima odvojenu spavaonicu s 32 postelje za noćenje, kuhinju, blagovaonicu i sanitarni čvor. Raspolože vlastitim vodovodom i priključena je na električnu mrežu. Do kuće je moguć pristup automobilom, zadnjih 300 m užom makadamskom cestom. Opskrbljena je i otvorena po dogovoru. Kućom upravlja HPD "Strmac" Nova Gradiška. U neposrednoj blizini nalazi se umjetna stijena za penjanje, manja uređena livada sa stolovima, klupama, nadstrešnicom i pečenjarom. Šumarija je 1988. godine novogradiškim planinarima darovala aluminijsku montažnu baraku. Baraku koja je u 2. svjetskom ratu služila kao bolnica, Crveni križ dobio je od Američke vojske i smjestio je na Strmcu.*

Od pl.k. Strmac (350m) treba se vratiti istim putom pored bazena, prijeći betonski most nad potokom Velika Rijeka iza kojeg je (x) uz a.c. Šumetlica - Strmac i tu poći desno, u j. smjeru, bankinom uz glavnu a.c. prema selu Šumetlici. Nakon 1 km, kod velikog panoa za plakatiranje i sliva potoka Mokrača, skrenuti lijevo, na istok, te se šumskom vlakom uspinjati na brijeg. Preko brda Vučje jame (338 m) te predjela Grotulje (283m) izaći nad voćnjake i njive iznad Baćindola. Za to će nam trebati oko 2 h, uz često mijenjanje smjera i mnogo križanja šumskih putova pa markaciju moramo pomno pratiti. Ovaj dio puta ide i preko livada, pa na njima treba biti posebno oprezan. Pred Baćindolom markacija vodi ispod dalekovoda poljskim putem uz njive, prema potoku Putnjak bogatom vodom.

Orijentacija je jednostavna, jer se vidi cijelo selo, a crkva je cilj. Preko potoka za sada nema mosta nego gaz za traktore i brvno, a malo nizvodno pješački mostić koji prolazi kroz privatno dvorište (vlasnici toleriraju prolaz, ali treba im se zahvaliti). Nastavak je kod crkve (178 m) u Baćindolu, koja se nalazi uz a.c. cestu Nova Gradiška - Požega.

## **BABJA I POŽEŠKA GORA**

BAĆINDOL - GRAČANICA - KAPAVAC - M. HRAST, 6 h MAKSIMOV HRAST - CRKVENI VRHOVCI - ŠABANOV ORAH - KLIKUN - POŽEŠKA KOPRIVNICA - ORLJAVA, 6 h

Od crkve u Baćindolu krećemo prema istoku, prvo kratko a.c. pa m.c., 30-ak min. do lovačke nadstrešnice uz potok Batnjak, a potom strmo lijevo uz brdo još 20 min. kroz mladu šumu na greben do kule Gračanica (402 m) koja je **KT-8** SPP-a.

*Na inicijativu HPD-a Strmac, na kuli su vršeni značajni višegodišnji restauratorski zahvati, pa ona danas jako dobro izgleda i često se posjećuje. Povijesni podaci govore da je kula sagrađena krajem 15-tog stoljeća, ali postoje neka mišljenja da je na istoj lokaciji bila sagrađena i starija građevina iz 12. ili 13. stoljeća. Utvrda je imala vojni karakter, tj. služila je za obranu protiv Turaka. Ovdje je i najzapadnija KT planinarske obilaznice "5 utvrda Požeške gore".*

Sa Gračanice silazimo 30 min. šumskom cestom i markiranim putem do raskrižja gdje skrećemo desno. Markacije SPP-a dalje nas vode preko područja Baničevačka brda i podno Mladika (510 m) na proplanak krčene šume odakle vidik seže do južnih padina Papuka i Krndije. Skrećući u s. smjeru spuštamo se 20 min. na "lager" iznad Opršinca. Od toga mjesta pl. put nastavlja podno kote 513 prema **KT-9** SPP-a, vrhu Kapavac (618m).

*S desne strane nailazi se na krčene površine s kojih se unatrag lijepo vidi Psunj i dominantni odašiljač na Brezovom polju. Od Gračanice do Kapavca je 2:30 h hoda. Kapavac je najviša točka Babje gore i KT je obilaznice „Najviši vrhovi hrvatskih županija“ za Brodsko-posavsku županiju.*

Od Kapavca osnovnim bilom u i. smjeru 20 min. do Lokvi gdje je (x). Pl. put ulijevo, u si. smjeru silazi za 1 h do pl.k. Bajin kjer (240 m) u Zakorenju. Do nje je moguć prilaz vozilom

*s a.c. Požega - Nova Gradiška. Od Lokvi nastavljamo SPP-om spuštajući se Kačperovcem i za manje od 1 h stižemo na Piljanu. Na zadnjem dijelu, prije silaska na Piljanu, probijane su nove šumske ceste i treba paziti na markaciju i smjer kretanja.*

*Piljana je povremeno odlagalište drvne mase, sjecište više šumskih putova i sutok dvaju potoka u potok Pokotinu. Po nekima to je geografska razdjelnica, zapadne Babje gore i istočne Požeške gore.*

Na Piljani je i (x). Sa nje u i. smjeru odlazi pl. put prema Dolačkom gradu (KT obilaznice 5 utvrda Požeške gore). *Do same Piljane može se doći iz sela Tisovac (7 km) po m.c., ukoliko rampa nije zatvorena kod l.k.* Nastavak puta je na južnom izlazu sa Piljane, uzvodno, prije spajanja dvaju potoka, treba pregaziti vodeni tok, pa nastaviti kratko nizvodno, uz blaži uspon pa oštro lijevo započinje uspon po vrlo strmoj šumskoj vlaki, kojom se penjemo područjem Bučine, do Maksimovog hrasta (**KT-10** SPP-a i KT HPO). Taj uspon traje oko 45 min.

Na vrhu Maksimov hrast (615 m) nalazi se punom opekrom zidana geodetska piramida i repetitor. Sa vrha u j. smjeru odlazi niz brdo pl. put u selo Vladisovo za 1:15 h (za uspon iz Vladisova treba oko 1:45 h).

Trasa SPP-a dalje se spušta u i. smjeru. Nakon 100 m, desno se od naše markacije odvaja neoznačena šumska staza do izvora i otvorenog skloništa (lovačke barake), a nakon daljnjih 5 min. idući po markaciji stiže se do (x) i silaska prema selu Starci. SPP nastavlja ravno dalje po hrptu područjem Vranota i za 25 min. stiže se na vršak Kamen (600 m) gdje se nalazi (x). Ulijevo, prema sjeveru, spušta se pl. put prema Dolačkom gradu i selu Brestovcu (2 h).

SPP nastavlja istočno, hrptom Kapetanove kose i dolazi do (x). *Pl. putom koji vodi udesno, u jz. smjeru, za 20 min. može se doći do slabih ostataka stare gradine Gornja Vrbova, koja je KT obilaznice 5 utvrda Požeške gore.* SPP nastavlja preko Tromede hrptom koji zakreće kratko prema sjeveru i Žabarki, a onda ponovno prema istoku, preko Jastrebcu i Kurjačane na m.c. Gradski Vrhovci - Škrabutnik.

S Jastrebcu (463m) izvrsno se vidi južna padina Požeške gore sa selima Škrabutnikom i Lipovcem, a preko Save gorom Motajicom s njenim najvišim vrhom Gradina (652 m) u BiH.

Tom m.c. nastavljamo lijevo oko 10 min. do ulaska u šumu s desne strane. Šumom za 5 min. stižemo na a.c. Požega - Nova Kapela. Cestom treba ići desno 50 m i prije groblja skrenuti lijevo dolje, u selo Crkvene Vrhovce. Od Maksimovog hrasta do sela trebalo nam je 2:30 h.

Trasa SPP-a ide po m.c. koja je granica između livada i šikare. Za 50 min. stiže se na m.c. Požega - Laze Prnjavor i tu markacije SPP-a skreću desno, u j. smjeru.

Taj mali proplanak uz cestu koji pruža lijep pogled na upravo prijeđeni put, zove se Šabanov orah, a ovdje je i (x). Pođemo li markacijom lijevo, prema s., prošli bi smo kroz Čosine i Vasine Laze do Tromeđe (385 m), a za 2 h stigli bismo u Pleternicu ili Viškovce.

Od Šabanovog oraha nastavljamo cestom 20 min. prema j., uz bunar Antunovac s pitkom vodom, do sela Laze Prnjavor. *Pogledavši u s. smjeru vidjet ćemo sela Laze Čosine i Laze Vasine, a u daljini Papuk i Krndiju.*

Na kraju tog malog sela markirani put ulazi u šumu, a nakon 10 min. hoda dolazimo do (x). *Ulijevo se odvaja pl.put kojim se može za 40 min. doći u šumsko izletišta Klašnice. SPP nastavlja ravno i za 5 min. dolazimo do (x), udesno se odvaja put koji vodi prema selu Ratkovića (ranije je to bila dionica SPP-a). Od toga puta se, kod izvora Slatina, udesno odvaja put prema etno selu Stara Kapela i Čosinom mlinu na Orljavi. Ovdje je OPG s mogućnošću prehrane i smještaja većeg broja gostiju, a ujedno i KT-5 Pl. obilaznice "Dr. Andrija Štampar". Od mlina kreće put koji vodi do pl.k.Viljevo, pa preko Kasonjskog vrha (353 m) do crkve Sv. Martina kod Lovčića (KT-12 SPP-a). Opisani put je vrlo lijepa alternativa službenoj trasi SPP-a između dvije KT, s mogućnošću noćenja.*

Markacije vode i dalje ravno cestom, te za 10 min. stižu do drvenog putokaza ulijevo prema Klikunu (331 m) koji je **KT-11** SPP-a.

*Spomenuto područje poznato je po vinogradima i proizvodnji istoimenog vrhunskog vina. Preko njih se pruža vrlo lijep pogled prema Dilju. Ranije je na tom mjestu bio drveni vidikovac koji je dotrajao i srušen. Sada su na Klikunu klupe za odmor u hladovini, info ploča o povijesti vinogradarstva i veliki drveni križ – završetak postaja križnog puta koji počinje u Požeškoj Koprivnici, a svoje postaje ima duž makadamske ceste do Klikuna. Taj put je ujedno dodatna i najbrža opcija silaska do Orljave.*

Trasa SPP-a nastavlja dalje u smjeru si., neposredno uz ogradu velikog vinograda, grebenom Golog brda. Poslije završetka ograde put nastavlja istim smjerom. Za 20 min. od Klikuna, na predjelu Bodiš, put nastavlja dalje prema Klašnicama neregistriranim putem, a mi skrećemo oštro udesno i dalje se blago spuštamo preko predjela Sadić i Keserovka, te smo za 20 min. do Križ brda (217 m). Na ovom području ima dosta zapuštenih njiva, voćnjaka i poneka oronula vikendica pa treba paziti na markacije. Nakon cca 500 m takvog terena, ponovno dolazimo na šumski put kojim idemo prvo polu lijevo, a ubrzo desno, te se dalje nastavlja vrlo blago spuštanje preko grebena brda Lončara. Pri tome ćemo prijeći preko makadamske ceste koja lijevo vodi u Bzenicu, jednu šumsku vlak udesno, te još jedno križanje sa šumskim putem bez promjene smjera kretanja. Iz šume izlazimo pored ograde peradarske farme i uz nju nastavljamo do a.c. Požeška Koprivnica – Poloje. Ovdje skrećemo lijevo, prema Poloju, pa na račvanju desno. Nakon prijeđenih cca 300 m prelazimo preko državne ceste Pleternica - Lužani, pa prugu pored ž.p., te dalje a.c. do mosta na Orljavi kod Ganocinog mlina. Ovdje završava dionica Požeška gora, a SPP nastavlja prema Bučju, odnosno Dilj gori.

## **DILJ GORA**

ORLJAVA - BUČJE - LOVČIĆ - PLJUSKARA - - PL. DOM ĐURO PILAR, 8 h

PL. DOM ĐURO PILAR - ČARDAK - VUČJE GLAVE - - PL. KUĆA BOROVIK, 9 h

Od mosta na Orljavi (kod Ganocinog mlina) nastavljamo prema i., a.c. prema Bučju i do kraja kroz cijelo selo, pa dalje m.c. koja se ubrzo račva, gdje treba krenuti desno lagano uzbrdo, kroz njive prema šumi. Na ulazu u šumu treba se držati lijeve strane i nastaviti vlakom blago uzbrdo prema vrhu Glava (269 m). Put prolazi mimo vrha sa s. strane i nastavlja se spuštati. U predjelu Plećani paziti na markacije, tj. da ne skrenemo šumskom vlakom prema j. Zadnjih 300 m put prolazi kroz dijelom zapuštene voćnjake i izlazi okomito na m.c. iz Lovčića prema groblju. *S desne strane se priključuje pl.put koji dolazi iz smjera Brodskog Drenovca preko Viljeva i Kasonjskog vrha.*

Nastavljamo lijevo 100 m do groblja (235 m) s gotičkom crkvom Sv. Martina iz 13. stoljeća. Tu je **KT-12** SPP-a. Od Orljave do ovog mjesta treba nam 1:45 h.

*Osvrnemo li se prema sz., vidjet ćemo vrhove Požeške gore, vinograde na Klikunu i vodotok Orljave. Od crkve do prijevoja Grižići stiže se za 1 h. Na tom dijelu puta treba posebno pažljivo pratiti trasu puta, jer je markiranje po poljima i voćnjacima otežano. Generalno, put prati hrbat koji se proteže smjerom jz. – si. Prijevoj iznad sela Grižići s crkvom Sv. Mihovila, nalazi se na a.c. Slavonski Brod - Požega. Od crkve poljskim putem i preko vrška s lijepim vidikom dolazimo za 40 min. do a.c. Sibinj - Grgurevići. Tu nas markacije vode lijevo, ali generalno zadržavamo smjer prema i. kroz selo do Čelikovića. Od kraja sela dalje ugaženim putem nastavljam kroz šikare oko 15 min., pa će put promijeniti smjer prema si., nastaviti šumom 20 min. do kote Jagodnjača (368 m), potom prema i. 10 min. do predjela Grgina lokva, pa prema ji. do Grbavke, a zatim prema i. do Vidovog brda. Sve šumom.*

*Nešto prije Vidovog brda, odvaja se lijevo pl.put za Papa hrast i Cinkovac. Kod Vidovog brda presjecamo šumsku m.c. koja desno vodi do groblja i crkve Sv. Petra, te dalje prema Završju, a lijevo u Brodske Zdence. Na području Vidovog brda (380 m) kratko izlazimo iz šume i krećemo se područjem njiva i šumaraka, pa se prema s. pruža pogled prema Brodskim Zdencima i sjevernom bilu Dilja u pozadini. Iz šume izlazimo na čistinu s njivama, pa treba paziti kamo vodi markacija do ponovnog ulaska u šumu. Poslije toga se SPP spušta na ji. prema Pljuskari. Najprije treba sići u zanimljiv kanjon potoka Petnja, te se uspeti do pl. kuće "Pljuskara" (KT13 SPP-a).*

*Kanjon je dubok 50 metara, a u njemu su uzvodno uz potok, dva mala slapa koji su prije tektonskih pomaka tla, bili puno jači. Od pl. kuće nizbrdo, pa desno m.c. prema jz. vodi pl. put kojim je ranije išla trasa SPP-a. On sada može biti nešto duža alternativa kojom se prolazi pored groblja i crkve Sv. Petra, te jezera Petnja, a kasnije, na brdu Sokolovac, ponovno se spaja sa SPP-om i nastavlja prema pl. domu Đuro Pilar.*

*Trasa SPP-a nastavlja prema i., a nakon 500 m je (x) u lijevo, prema si., odvaja se pl.put prema Sovskom jezeru i Čardaku (KT-15). SPP skreće oštro desno, prema ji., kroz mladu šumu i nastavlja istim smjerom preko grebena predjelima Zvjerinjak, Visoki građen, Dana i Knježica do brda Sokolovac. Ovdje je (x) gdje se s desne strane priključuje ranije spomenuti pl. put preko Jezera Petnja. Nastavak ide u smjeru ji., 15 min., te skreće lijevo na grebenski put koji vodi rubom šume i vikend naselja. Ubrzo se desno odvaja markacija za šetnicu "Brličevac", koja silazi pored vile Ivane Brlić Mažuranić do križa u Brodskom Vinogorju. Markacija silazi u Slavonski Brod do*

*a.p. i ž.p.* SPP vodi dalje rubom šume pored releja Košarevac, a zatim na (x) (lijevo ide put za Sv. Petku), nastavlja desno prema j., a.c. između vikendica, vinograda i voćnjaka pored (x) na kojemu ulijevo SPP ide prema Čardaku, a mi nastavljamo do pl. doma "Đuro Pilar" (KT-14 SPP-a).

Ovaj dio puta poklapa se sa pl. stazom nazvanom "Od Ivane do Tadije" i obilježen je prigodnim putokaznim tablama. Pl. put za Sv. Petku vodi do rodne kuće Dragutina Tadijanovića u Rastušju i vraća se hrptom preko "Šume Striborove" do doma. Od doma se a.c. po markacijama može do a.p. i ž.p. u Slavonskom Brodu. Kućom "Pljuskaru" i domom "Đuro Pilar" upravlja PD "Dilj gora" iz Slavenskog Broda.

Od doma se treba najprije vratiti a.c. 500 m istim putem do (x), lijevo za Pljuskaru i Petnju, a desno za Čardak preko dječjeg rekreacijskog igrališta "Šuma Striborova" (1 h od doma). SPP se odatle spušta kroz šumu do mostića preko kojeg stižemo do Rastušja, odnosno ulice u kojoj je rodna kuća Dragutina Tadijanovića.

U kući i danas žive potomci obitelji, a u imanje su uklopljeni brojni zanimljivi sadržaji - podsjetnik o životu i radu slavnog pjesnika. Za veće grupe svakako dogovoriti posjet.

SPP nastavlja do glavne ulice, a.c. Sl.Brod - Našice, te skreće lijevo 100 m, pa desno poljskim putem (lenijom) oko 20 min. do izletišta i izvora Čapljevik. Kratki uspon, pa grebenom Cerovac doći na vrh Počivaljka (263 m). Spust u dolinu Knija na šumsku m.c., pa kraticom kroz Blaca presjeći njen zavoj i nastaviti u brdo šumskom stazom 10 min., do grebenske prosjeke između šumskih odjela 2 i 4, u smjeru s.- j. Odavde za 5 min. silazimo do lijepog jezera i izletišta Ljeskove vode, od kojega prvo m.c. kratko prema s., a zatim lijevo uz brdo dok se ne vratimo na istu prosjeku. *Ako to ne želimo, možemo skratiti put spomenutom prosjekom bez silaska na jezero.*

Do prve šumske ceste stiže se za 20 min. Toliko nam treba i do druge. Od nje do Čardaka ima još 20 min. Od jezera do Čardaka (KT-15 SPP-a), stiže se za 1 h. Vrh Čardak (421 m) označava 27 m visoka zidana geodetska piramida u koju se može ući sa sve četiri strane svijeta. Piramida je okružena šumom, pa je vrh bez vidika.

*To je sjecište četiriju planinarskih putova. Naš je put došao iz smjera juga. Prema z. vodi put za Sovsko jezero (Pl. obilaznica "Kružni put po Dilj gori"), a prema i. je put prema l.k. Prezdanak i selu Vrhovina.*

SPP vodi dalje na s. prema jezeru Borovik. Markacija dva puta presijeca isti nasipani šumski put. Put se s Čardaka spušta 1:30 h po hrptu do prijevoja Vrganj - Križice (235 m) na a.c. Đakovo - Ruševo.

*U predjelu zvanom Filipov dol (oko 50 min. od vrha), može se sići do izvora i izletišta Vračica. Na izletištu se nalazi uređeni izvor koji teče iz korijena bukve i stvara dva jezerca (zapušteni ribnjaci), a uz put su i nadstrešnice sa stolovima i klupama te šuma lješnjaka i veliki travnjak. Izvor Gornja lipa nalazi se još 1,5 km južno cestom od izvora pod bukvom. Zanimljiv je zbog toga što voda izvire iz stijene što je ovdje rijetkost. Od izletišta je selo Slobodna Vlast udaljeno 3,5 km m.c. prema s.*

Od Vrganja do Vučjih glava trebat će nam 1:45 h. S prijevoja put vodi u smjeru s. prema napuštenom selu Čenkovo, preko kote 278 do šumske m.c. kojom treba nastaviti oštro desno u ji. smjeru 20 min. do križanja šumskih cesta. Markacije nastavljaju prema s. šumskom prosjekom zvanom Ječmišta još 1 h do Vučjih glava. Dolje prema j. iza nas ostaje devastirani partizanski spomenik na m.c. kojom se za 15 min. silazi u selo Slobodna Vlast.

Trasa SPP-a preko Ječmišta ide gotovo ravno i bez uspona do izlaza na a/m.c. Breznica Đakovačka - Paučje, u neposrednoj blizini odvojka za selo Milinac (desno od ovog mjesta je 3,5 km do Breznice Đakovačke i u vrijeme pisanja ovog teksta to je a.c.). *Taj se predio zove Vučje glave (iz s. padina izvire rijeka Vuka). Ovdje prestaje Dilj gora, a počinje Krndija.* Markacija dalje vodi malo lijevo, pa blagim zavojem u desno m.c. (uskoro a.c.) prema selu Paučju. Nakon 1:20 h, po izlasku iz sela nailazimo na (x), šumskih cesta i prosjeka. *Na ovom mjestu se može lijevo m.c. prema Tromeđi i ž.p. Londžica, ako ne želimo do pl. kuće "Borovik".* Put prema kući Borovik vodi dalje 30 min. cestom koja se zavojito spušta kroz šumu.

Pl. kuća "Borovik" (**KT-16** SPP-a) nalazi se desno, uz samu cestu koja vodi prema jezeru Borovik, popularnom izletištu Đakovčana, Našičana i Osječana. Do jezera možemo doći cestom za 15 min. Kućom upravlja PD "Đakovo". Na 5 min. prije kuće, lijevo je odvojak za izvor Svetinja, tim putem ide i trasa SPP-a u povratku od kuće prema Tromeđi.

## **KRNDIJA**

PL. KUĆA BOROVIK - LONDŽICA - IVINA VRELA - BEDEMGRAD - LONČARSKI VIS, 6:30 h

LONČARSKI VIS - DOBRA V. - PETROV VRH - MEĐA, 5 h

MEĐA - KAPOVAC - JAVORI, 4:30 h

Od pl.k. "Borovik" (KT16) SPP se nastavlja kratko nazad istom cestom prema Paučju, nakon 5 min. na (x) skrenemo desno uz rub šume prema izvoru Svetinja. Izvor je u šumi, odmah iza malog proplanka. Od samog izvora, uz ostatke istoimene kapelice put vodi lijevo preko potočića, uzbrdo do prosjeke na grebenu, pa desno kroz samu prosjeku. Poslije 15 min. hoda prosjekom, stiže se na m.c. gdje treba krenuti lijevo te smo za 10 min. do Tromede (263 m). Cestom koja odlazi lijevo, markiran je put prema Paučju, za one koji se u dolasku iz Vignjišta, ne žele spuštati prema Boroviku. Trasa SPP-a ide dalje prema Vignjištu skrećući desno šumskom vlakom u šumu. Nakon 5 min. nailazimo na m.c. i skrećemo lijevo gdje cesta uskoro završava okretištem. Šumskom prosjekom u istom smjeru nastavljamo 100 m do skretanja u prosjeku desno. Ubrzo s lijeve strane prestaje šuma i nastavlja uski pojas šikare. Lijevo, na mjestu gdje je šikara otvorena, je odvojak za kotu Stipčić (255 m) s lijepim vidikom na Krndiju i dio Dilja. Odvojak se u nastavku ponovno priključuje osnovnoj trasi SPP-a. Put vodi između šikare i ruba šume sve do tvrde šumske ceste koju slijedimo lijevo samim rubom šume. Ubrzo ista skreće desno, kroz šumu, te ju slijedimo sve do kratkog odvojka u desno, prema a.c. Našice - Granice. Prije toga prođemo odvojak šumske ceste s desne strane, u zavoj.

Nastavljamo desno uzbrdo uz a.c., prolazimo kroz zaselak Vignjište - *nekoliko kuća s lijeve strane, do križanja i zavjetnog križa.*

Od križa u Vignjištu krećemo na s. prema Našicama i nakon 200 m skrećemo lijevo na kraticu kojom dolazimo na šumsku m.c. (na koju se može doći i s a.c.). Ona u početku ide uz granicu šume s desne strane, a lijevo su njive i voćnjaci. Poslije račvanja i skretanja u desno ulazi u šumu s obje strane. Slijedimo isti put 30 min., gotovo pravocrtno do račvanja, gdje poludesno vodi pl.put prema izletištu Paličevac i Našicama, a SPP ide polu lijevo.

*Malo prije toga prošli smo odvojak s lijeve strane prema izletištu Ema vrelo u dolini Crna klada, ranije dio SPP-a. Nastavljamo ispod dalekovoda, pa pored odvojka m.c. lijevo prema Crnoj kladi i Ema vrelo. Prelazimo zapuštenu prugu i dalje idemo usporedno s njom pored ulaza u selo Jelovac s lijeve strane i odmah zatim a.c. (koja dolazi iz 1 km udaljenog Gradca*

*Našičkog na a.c. Našice - Požega*), do objekta ž.p. Londžica, na zapuštenoj pruzi Pleternica - Našice. Ovdje je oznaka **KT-17** SPP-a. Kutija s pečatom je postavljena pod nadstrešnicom pl.k. Krndija koja se nalazi 100 m niz prugu. Kuću je uredilo i njome upravlja PD Krndija iz Našica.

Željeznička postaja Londžica, 1957.god., bila je početna točka prve trase SPP-a, o čemu svjedoči i kamena spomen ploča postavljena 2012. godine. Ranije je SPP nastavljao prema sjeverozapadu, preko državne ceste i dalje preko područja kamenoloma Gradac do Bedemgrada. Ta je trasa napuštena i ne održava se.

Niže pl.k., kod pružnog prijelaza prijeći a.c. i nastaviti u šumu usporedno s prugom. Pruga ovdje skreće u velikom luku prema jugu, a naš put ju prelazi prvo ulijevo i kasnije udesno, pa zatim nastavlja šumskim putem po hrptu između Velike i Male brazde 40 min. do Ivinih vreća. Ovdje ravno nastavlja pl. put prema Paulinovcu i Lončarskom visu. SPP skreće oštro udesno i m.c. kroz Dubočki jarak do a.c. Našice-Požega, prati ju još 5 min. paralelno, te prelazi i nastavlja prema s. kroz dolinu Fegerovac i dalje uz duboki usjek potoka Rečica do Bedemgrada (**KT-18** SPP-a). Od Londžice do Bedemgrada ima dva sata hoda.

*Na ulazu u Fegerovac, uz a.c., je početna točka Našičke geološke staze, tj. info pano s geološkim stupom i klupe za odmor. Staza je prvi puta otvorena 2002., a revitalizirana i proširena 2020. godine. Duga je 23 km, a uključuje 13 edukativnih povijesnih i 12 edukativnih geoloških ploča. Staza objedinjuje geologiju, povijest, kulturu i prekrasnu prirodu Krndije. Obnovu je organiziralo PD Krndija Našice sredstvima iz EU projekta.*

*Bedemgrad (407 m) je srednjovjekovni utvrđeni grad na Krndiji iznad sela Gradca. Postavljen je na teže pristupačnoj i istaknutoj vulkanskoj hridini. Ispod nje se, u j. podnožju, nalazi stara antička prometnica. Smatra se da je ona povezivala mjesto nedaleko Požege (Incerto) s područjem današnjih Našica (Stravianis) i veliki antički grad na mjestu današnjeg Osijeka (Mursa).*

Od Bedemgrada prema s. vodi pl. put prema Seoni, a prema z. nastavlja SPP. Malo više od 1 h je do križanja gdje je lijevo 10 min. do poznatog izletišta i izvora Paulinovac (nadstrešnica, stolovi i klupe), a desno 20 min. do vrha i odašiljača Lončarski vis (**KT-19** SPP-a), na 492 m.

*Na topografskim kartama često se koristi naziv Lončarski vrh, ali prema Registru geografskih imena DGU ispravno je Lončarski vis.*

Vrh nam ostaje iza leđa, a mi se spuštamo u z. smjeru, mimo devastiranog spomenika i spojnog puta u desno prema izvoru Ljubica bunar, nastavljamo prema sz. rimskom cestom. Dalje preko predjela Kolarište vodi istim smjerom do kote 528 m pa nastavlja u z. smjeru prema Dobroj vodi (**KT-20** SPP-a). Od Lončarskog visa do Dobre vode (601m) je 2:30 h hoda.

*Prije Kolarišta će se udesno odvojiti pl. put koji je trasa pl. obilaznice "Našički planinarski put" prema selu i vodocrpilištu Seona, a 15 min. poslije Kolarišta na desno se odvaja pl. put prema Staklani preko vrha Božin grob. Malo prije Dobre vode se na desno odvaja pl. put, dio pl. obilaznice "Tragom prvog izleta našičkih planinara", preko Debelog brda i Pijeskova, pa se ulijevo odvaja prema Gazijama ili nastavlja prema Staklani. Ove dvije pl. obilaznice održava PD "Krndija" iz Našica. Od Dobre vode do Gazija stiže se za 2 h. Na zapadnom kraju sela Gazije, nalazi se pl. kuća "Tivanovo" kojom upravlja HPD "Sunovrat", Đurđenovac. Lijevo od Dobre vode silazi pl. put kojim je 1:45 h do Kutjeva, a to je i trasa "Kutje-vačke obilaznice" koja na SPP-u ima 3 zajedničke KT (Dobra voda, Petrov vrh i Kapovac).*

Šumski put i trasa SPP-a prema Dobroj vodi ide uglavnom bez većih silazaka i uspona glavnim hrptom Krndije, ali se mora obratiti pozornost pri orijentaciji na područjima sječe ili prirodnih izvala šume. Na Dobroj vodi su ostaci devastiranog spomenika, a nasuprot njemu, u jarku je nekad značajan, ali danas nepouzdan izvor po kome je lokacija nazvana.

Od Dobre vode stiže se za 1:30 h po hrptu i na kraju kratkim oštrim usponom do Petrovog vrha (**KT-21** SPP-a). Petrov vrh (701 m) je jedini sa istočne strane Krndije iznad 700 m visine, ali s njega nema naročitog pogleda, jer sa tri strane okružen je šumom.

*Na tom dijelu puta na hrbat stižu s desne strane od Gazija pl.putovi preko Vrletine, preko Ravnog brda i preko Koluta (Razbito kolo). Petrov vrh je KT obilaznice "Najviši vrhovi hrvatskih županija" za Osječko-baranjsku županiju.*

S vrha se za 15 min. siđe do a.c. Kutjevo - Orahovica na prijevoju Međa. Ovdje se može nastaviti ravno preko ceste u šumu, tko želi direktno prema Kapovcu, ali SPP skreće desno, niz a.c., pored drvenog vidikovca PP Papuk i dalje još 300 m do mjesta gdje markacije silaze sa a.c. desno niz strmi put. Njime se za 5 min. stiže do izvora Iskrice, a

odatle se laganom nizbrdicom spuštamo još 15 min. prema Manastiru Orahovica iz 16.st. s crkvom Sv. Nikole. *U manastiru trenutno žive dva monaha i u dogovoru s njima, ovdje se može i noćiti kao nekada. Izvan objekta, uz uređeni vodozahvat s potoka Iskrica, je prostrana nadstrešnica sa stolovima i klupama.*

Od manastira se, lijevo od monaškog groblja, penjemo kratko kroz šumu do oštrog zavoja na m.c. koja vodi desno dolje prema manastiru, a mi nastavljamo gore - prema izlazu na a.c., ali se neposredno prije toga odvajamo desno, pa kroz šumu hrptom prema s. Nakon 20 min. hoda hrptom spuštamo se dolje, presijecamo m.c. i nastavljamo spust prema m.c. i Duzlučkom potoku padinom Topličkog brda.

*Po silasku iz šume na cestu, ulijevo se odvaja pl. put kojim se prelazi stjenjak Sokoline uz terene za sportsko penjanje na ji. strani i malom osiguranom (klinovi i sajle) dionicom uz stijenu sa sz. strane stjenjaka. Tom osiguranom dionicom nikako ne trebaju ići neiskusni i oni sa strahom od visine, pogotovo ne odozgor prema dolje. Postoji i obilazna, lakša varijanta, ali je slabo označena. Ovim zahtjevnim putom se može doći u Duzluk ili se povezati s putovima na brdu Podrumine.*

Cestom u Duzlučkom potoku hodamo još 5 min., pa kod malog napuštenog kamenoloma s lijeve strane, prelazimo potok i nastavljamo blago uzbrdo kroz šumu, a prije nego stignemo do njiva i voćnjaka, ulijevo se odvaja markirana kratica prema Sokolinama/Rustinama. Dalje poljskim putem do skretanja oštro lijevo dolje u Duzluk, na a.c. Odatle se ulijevo odvaja put prema penjalištima i Podruminama, a SPP nastavlja još 15 min. desno kroz selo do jezera. *Orahovičko jezero je umjetna akumulacija koja se zimi prazni, omiljeno kupalište i izletišta šireg okruženja. Uz njega se ljeti održavaju brojne manifestacije na otvorenom. Ružica grad (418 m), je najveći sačuvani utvrđeni grad u Slavoniji koji potiče iz 14. st. i bio je istovremeno utvrda i grad/dvorac. Stari grad (660m) su ostaci utvrde starije od Ružice grada i o njoj se malo zna. Iako se danas vidi tek nekoliko zidova, bio je površinom veći od Ružice.*

Od a.c., pokraj jezera, gdje s lijeve strane kroz kameni zid započinje uspon stepenicama, kreće nastavak SPP-a. Uspon je jak do izlaska na šumsku cestu, a njome ulijevo dosta blaži i uspinje se 15 min. do Ružica grada (KT-22 SPP-a).

Odatle se do Starog grada stiže za daljnjih 40 min. uspona kroz šumu. Treba pripaziti da se pri nailasku na prvom dijeljenju m.c. ide srednjim smjerom, koji vodi prema gore, pa za 300 m udesno, strmim detaljem, napušta cestu i nastavlja uspon šumskom stazom po hrptu. *Na tom dijelu će se ulijevo, preko Vrela, odvojiti spomen put Mate Mitrovića, kojim se preko Podrumine i Čibgera može vratiti u Duzluk.*

Nakon Starog grada spuštamo se do (x) na m.c. koja vodi prema vrhu. Ovdje se uključujemo na put koji dolazi s lijeva i nastavlja dalje prema vrhu i odašiljaču Kapovac (KT-23 SPP-a).

*Šumskim putem koji odlazi desno, na z., može se zaobići vršni dio i ponovno se priključiti SPP-u za 15 min. hoda, no taj dio više ne održavaju planinari. Ako nema većih šumskih radova, orijentacija je jednostavna, a nađe se još i poneka stara markacija. Na vrhu (792 m) je velika drvena piramida - vidikovac PP Papuk, s najboljim pogledom u Slavoniji. Ovdje je i KT HPO-a. Na kartama često se koristi naziv Kapovac, ali prema Registru geografskih imena DGU ispravno je Kapovac.*

U nastavku pl.put silazi s vrha u smjeru z., pa j.z. i ubrzo po silasku s desne strane nailazimo na prvi odvojak prema pl.k. Šaševo, a mi nastavljamo dalje do Tromede. *Tu se ulijevo na j., odvaja pl. put prema vrhu i vidikovcu Lipe (trasa Kutjevačke pl.obilaznice), pa dalje u Kutjevo. U blizini je izvor i l.k. Dobra voda.*

SPP nastavlja desno, prema z., spuštajući se na sedlo koje dijeli Krndiju od Papuka. Na samom sedlu je s desne strane drugi odvojak za pl.k. Šaševo, a u nastavku slijedi uspon do **KT-24** SPP-a, odnosno vrha i vidikovca Javori (712m).

*Uvriježeni lokalni naziv je Javor, ali prema Registru geografskih imena DGU ispravno je Javori. Pl.k. Šaševo je prizemnica na maloj livadi uz potok. Upravljač je HPD Orahovica, a do nje se može doći m.c. iz Orahovice.*

## **PAPUK**

JAVORI - ČEŠLJAKOVAČKI VIS - PL. D. LAPJAK, 5 h PL. D. LAPJAK - VRH LAPJAK - JANKOVAC, 3 h

PL. D. JANKOVAC - IVAČKA GLAVA - PAPUK - LOM - NOVO ZVEČEVO, 8 h

Od vrha Javori krećemo u smjeru z., hrptom preko Klokočice (743 m) i prijevoja Žežnice, pa južnom padinom Bazove glave (773 m) do l.k. i izvora Bistra. *Odavde se šumskim putem može sići u Kaptol.* Od Javora do ovog mjesta je 1:30 h, a još oko 1 h do Češljakovačkog visa. Odavde put vodi oštro desno u brdo, smjer s., i brzo skreće prema s.z., te u nastavku izlazi kratko na šumsku m.c. pa se ulijevo ponovno uspinje šumom i uz više promjena smjera dolazi do **KT-25** SPP-a i KT HPO-a Češljakovački vis (825 m). Kutija je na drvenom vidikovcu, pa treba skrenuti sa osnovne trase oko 100 m prema j. i tako se vratiti nazad. Spuštamo se dalje blago 5 min. do (x) - *desno, prema s., nastavlja pl.put kojim se može doći na Jankovac za 2 h.*

Ravno nastavlja SPP prema pl.d. Lapjak u Velikoj.

*U blizini su dva izvora, pa treba pratiti lokalne oznake.* Put prema Lipovoj glavi vodi 20-ak min. na z., a sa desne strane ćemo naići na dva odvojka prema pl.k. Trišnjica i dalje dolinom u Duboku. Poslije toga skrećemo lijevo niz brdo, a ravno nastavlja put prema vrhu Tisovac, a nešto kasnije ćemo proći pored odvojka za Kamenolom Tisica. SPP dalje blago krivuda u smjeru j.z. i silazi preko Kaniške i Topličke glave do pl.d. Lapjak (**KT-26** SPP-a). Od Češljakovačkog visa do doma treba 2 sata hoda.

Prije uspona na Kanišku glavu, lijevo se odvaja pl.put (Omladinska staza) koji vodi do ž.p. u Velikoj.

*Vlasnik i upravljač pl.k. Trišnjica i pl.d. "Lapjak" je HPD "Sokolovac" Požega. Uz pl.k. Trišnjica je oveće pl. sklonište. Dom "Lapjak" nalazi se u Velikoj, iznad kompleksa bazena (u vrijeme objave ovog dnevnika su u potpunoj rekonstrukciji) i potoka Dubočanka. Dom je veliki objekt, ali trenutno radi samo prizemni dio kao planinarska kuća, tj. otvoren je samo po najavi i nije opskrbljen. Pristup iz Velike a.c. do samog doma. Od pl.d. spuštamo se na a.c. Velika - Duboka, na (x). Prema s., uz potok Dubočanku vodi put prema Jankovcu preko Duboke i Jezerca. Malo dalje u tom smjeru je suvremeno opremljeno Kamp odmorište Duboka, jedino mjesto gdje se u PP Papuk smije kampirati i jedini objekt te vrste u široj okolini.*

SPP nastavlja prvo kratko niz a.c. prema Velikoj, pored zapuštenog gradilišta hotela, pa kod oznake poučne staze udesno stepenicama, pa strmom stazom do Veličkog grada.

Nakon toga blažim stalnim usponom po hrptu Lapjaka u smjeru s., pa malo strmije preko vrlo atraktivnih Tauberovih stijena do vrha Lapjak (667 m) **KT-27 SPP-a** i **KT HPO-a**. Odozdo do vrha treba oko 1 h.

Put se spušta i nastavlja dalje hrptom zvanim Kovačev greb. Za 10 min. udesno dolje se odvaja Šulerov put, a nakon što presječemo m.c., na lokaciji "Tri bora", udesno se odvaja pl. put koji se spušta na cestu za Duboku. Manje od 1 h nam treba od vrha Lapjak do vrha Nevoljaš (s drvenim vidikovcem), a ubrzo smo kod pl.k. "Jezerce" kojom upravlja HGSS Stanica Požega. Odatle je 1h do Jankovca.

*Desno, niz skijašku stazu, spušta se pl.put prema Jezercu gdje je (x) pl. putova.*

SPP nastavlja šumskim putem prema sz., te za manje od 10 min. skreće desno i spušta prema si. pa jednako toliko penje na kotu 688 m.

Na najnižem dijelu prolazimo odvojak ulijevo, pl.put preko Talpi na potok Kovačicu. Produžavamo desno dolje na Majerove livade do (x), desno prema Jezercu, a ravno prema Tromedi (Šareni stup). Mi skrećemo lijevo niz Talijanski jarak i spuštamo na Jankovac (**KT-28 SPP-a**).

*Jankovac je slikovita planinska dolina u Papuku (475m), po mnogima najljepše mjesto u Slavonskom gorju i kolijevka Slavenskog planinarstva. Ime je dobila po grofu Jankoviću koji ju je dao oblikovati kao izletišta s lovačkim dvorcem. Tu se nalazi pl.d. "Jankovac", najstariji u Slavoniji. Vlasnik je HPD "Bršljan-Jankovac" Osijek, ali u najmu Hrvatskih šuma. Park prirode Papuk ovdje ima objekt Eko Točka Jankovac sa suvenirnicom, najmom bicikla i kanua. Na području Jankovca svakako vrijedi posjetiti slap Skakavac, jezera, Maksimovu špilju i grob grofa Jankovića. Osim SPP-a, neposredno od Jankovca kreću pl. putovi: prema Slatinskom Drenovcu (put uz a.c., Jungov put Starim drumom i put preko grebena Sokolina i Ivković brda - uspon do grebena SPP-om), prema Češljakovačkom visu, prema Velikoj kroz Duboku i pl.put kroz Talpe. Do Jankovca se dolazi a.c. iz Slatinskog Drenovca ili iz Velike (m.c. + a.c.)*

**JANKOVAC - IVAČKA GLAVA - PAPUK - LOM - NOVO ZVEČEVO (8 h)**

S Jankovca odlazimo prema a.c. Velika - Sl. Drenovac, prelazimo preko mosta iznad potoka Kovačica i skrenemo lijevo prema Velikoj, pa nakon 100 m skrenemo udesno strmim

usponom na greben Sokoline (594 m) koji traje 30 min. Na grebenu je (x) *gdje desno nastavlja pl. put prema Slatinskom Drenovcu*, a mi skrećemo lijevo blago se uspinjući 30 min. prema Kožić hrastu (708 m). Nastavljamo širokom šumskom prosjekom, prolazimo (x) *gdje se ulijevo odvaja pl. put grebenom Kovačice do a.c. prema Jankovcu*, a mi smo za 30 minuta do makadamske, tzv. vojne ceste, koju presijecamo zadržavajući smjer, prolazimo (x) prema Koprivnatom brdu i još se 15 min. uspinjemo na jedan od najljepših papučkih vidikovaca Ivačku glavu (913m) **KT-29** SPP-a i KT HPO-a. Od Jankovca nam treba 2 h. S vrha se strmo spuštamo pet minuta na zapad i pazimo da nam ne promakne kratica na Vratnice. Ako propustimo ovo skretanje nastavili bi prema izletištu Orahove vode i Mališčaku, no postoji i odvojak udesno kojim se može vratiti prema vrhu Papuka. Nakon 25 min. proći ćemo kraj vidikovca i za 20 min. izaći na vojnu cestu. Odmah na stablu preko puta vidimo putokaz prema Kneževoj vodi. Ovo mjesto zovemo Ulaz Zvečevački (Tromeđa), mjesto gdje se nalazi **KT-30** SPP-a, Papuk.

*Ako želimo doći bliže vrhu Papuka, koji je i KT obilaznice "Najviši vrhovi hrvatskih županija" za Virovitičko-podravsku županiju, onda po cesti nastavljamo još 10 minuta uzbrdo. Sami vrh Papuk (954 m) je nedostupan, jer je ondje ograđen vojni objekt. Na desnom stupu ulaznih vrata nalazi se fiksni metalni pečat. Uz ogradu pa još iza vojnog objekta, na Papučkom travnjaku, je prirodni vidikovac zvan "Zen klupica". Na to područje se može doći za nešto više od 15 min. od KT-30 u jednom smjeru, ali se ondje ne smije duže zadržavati.*

SPP nastavlja u smjeru s. od KT, šumskim putem se za 30 min. stiže do izvora Kneževe vode. Tu je Park prirode Papuk sagradio malo, ali lijepo planinarsko sklonište. Dalje trasa SPP-a vodi 30 min. pokraj Posebnog rezervata šumske vegetacije Sekulinačke planine preko Visokog vrha (807) do Šarenglave (x), *gdje se desno preko Raminca odvaja pl.put prema Gudnogi i dalje po Reitwegu do ponovnog spoja na SPP ispod Loma. To je dio trase buduće obilaznice "Vrhovima Papuka".*

Na (x) treba ići sz. prema **KT-31** SPP-a Lom (887m) na pl. putu prema Točku i Voćinu. Od Kneževih voda do Loma je oko 1:30 h. Od (x) do KT dolazi se za 10 min. i istim putem nazad do osnovne trase SPP-a. Kad se vratimo sa Loma, skrenemo desno i nastavimo u smjeru jz. kroz crnogoričnu šumu prema Novom Zvečevu. Ubrzo prolazimo pokraj dva kamena spomenika lovcima koji su ovdje tragično stradali 1994. godine od zaostalih protutenkovskih mina. Od križanja za Lom, preko Poljane i izvora Stakleni bunar do Novog Zvečeva ima 2 h. Put nas iz šume vodi pored groblja, pa kapelice i prvih kuća.

Silazimo blago dolje ulicom na (x) i a.c. treba ići lijevo prema caffe baru Casablanca (KT-32 SPP-a, 444 m) gdje treba zatražiti pečat.

## ZAPADNI PAPUK

### NOVO ZVEČEVO – LJUTOČ – CRNI VRH – VRANI KAMEN – - PL.D. PETROV VRH (9 h)

Nakon KT-32 SPP-a u caffe baru Casablanca, krećemo prema devastiranom hotelu, na (x) idemo lijevo prema a.c. Kamenska - Voćin. Po njoj idemo desno u pravcu Voćina, u sz. smjeru, prateći markacije. Nakon 10 min. hoda, kod putokaza za Crni vrh skrenemo u z. smjeru sa a.c. lijevo u šumu. Idemo 20 min. uzbrdo šumskom vlakom do područja Starog Zvečeva gdje je (x), na kojem se ulijevo odvaja markacija za Skresine (2h) i Veliki Javornik (4h). Trasa SPP-a nastavlja ravno još 25 min., u s. smjeru prema vrhu Sovjak (615 m). Ovdje su nekad bili pašnjaci od bivšeg sela Staro Zvečevo. Pašnjaci su zapušteni, pa se planinarski put probija kroz žbunje, grmlje i kupinu. Nakon Sovjaka prolazimo kroz lijepu bukovu šumu još 20 min. do mjesta gdje se desno odvaja stara markacija za izletišta Djedovica.

Ugodan planinarski put vodi nas dalje pokraj izvora ispod kote 639 prema Janinom bilu. Janino bilo (623 m) je označeno i do njega nam treba pola sata. Nastavljamo uzbrdo prema hrptu Ljutoča. Penjemo se na visinu od 700 m. Za 40 min. izlazimo na Kestenovu poljanu (704 m).

*Na desnoj strani pl.puta i dalje stoji prekrasna stara miješana Ljutočka šuma smreke i bukve. Na lijevoj strani šuma je posječena i otvoren je širok vidik prema jugu - pogled na vrh Papuka, Ravnu goru i Psunj. Većina planinara koji su prošli cijeli SPP kažu da im je hrbat Ljutoča jedna od najljepših dionica. Od Kestenove poljane do ovog vidikovca, treba nam 20 min. Nasuprot ovog vidikovca u j. smjeru odlazi markacija do Partizanskog groblja Ljutoč.*

Nastavljamo dalje u z. smjeru, zatim u s. smjeru još 40 min. prema Ljutoču **KT-33** SPP-a, gdje se nalazi pečat. Kontrolna točka nije na samom vrhu Ljutoča, već na koti 697 m. Šumski odjeli na sz. strani Ljutoča su nedavno posječeni, što nam omogućava divan pogled na vrhove koji će biti naši ciljevi: Crni vrh i Vrani kamen. Od Ljutoča pl. put se niz šumsku

vlaklu naglo spušta 30 min. do Međe (540 m), raskrižja na m.c. Sirač - Voćin i ujedno vododjelnice dravskog i savskog sliva. Ovdje je i (x).

SPP od Međe nastavlja pet minuta po m.c. u s. smjeru. Putokaz uz m.c. prije rampe, upućuje nas da skrenemo desno u šumu. SPP dalje vodi strmim usponom u s. smjeru.

*Za 20-ak minuta hoda, naš pl.put presjeći će Daruvarski hodočasnički put. To križanje, označeno je većom info pločom, a sami put nema za sada svoju markacijsku oznaku. Hodočasnički put prolazi na relaciji Daruvar - zapadni Papuk - Voćin, osmislio ga je, trasirao i uredio Josip Prević, hodočasnički vodič i istaknuti daruvarski planinar.*

Naš SPP zadržava pravac i nakon jednosatnog uspona od Međe, izlazimo na hrbat gdje je (x). Skrećemo desno i ubrzo dolazimo do skl. Crni vrh (860m) koje je postavljeno na stjenjaku, **KT-34** SPP-a.

*Pl. put nastavlja dalje od planinarskog skloništa Crni vrh (ali ne ide i do samog Crnog vrha 863 m!) i silazi nakon 1:30h hoda do izletišta i š.k. Skoblar. Idući dalje po a.c. još 4 km, može se doći do mjesta Đulovac. Sa stjenjaka na kojem je sklonište, 200-tinjak metara prije samog Crnog vrha koji se nalazi u visokoj šumi bez vidika, pruža se lijepi pogled na mjesto Đulovac, Podravinu, Medvednicu, Ivančicu, Kalnik i Mecsek u Mađarskoj.*

*Planinarsko sklonište Crni vrh (860m) je montažni metalni kontejner kojeg su postavili krajem 90-ih godina prošlog stoljeća članovi PD-a Petrov vrh iz Daruvara i koji njime upravljaju. Sklonište se sastoji od jedne prostorije u kojoj su smješteni jedan krevet na kat, stol, dvije stolice i mala peć na drva. Crni vrh (863 m), najviši je vrh zapadnog Papuka. Kontrolna je točka HPO-a i obilaznice „Najviši vrhovi hrvatskih županija“ za Bjelovarsko-bilogorsku županiju.*

Od Crnog vrha vratit ćemo se kratko natrag do (x) i produžiti ravno prateći hrbat u z. smjeru. Prelaskom Dujanove kose, za malo manje od 1 h doći ćemo do jedinstvenog kamenom zidanog geodetskog stupa s betonskim vrhom, visine 15 m. Ta trigonometrijska točka je upisana u DGU pod oznakom 405 - Dujanova kosa, a ujedno je i vrh Vranog kamena (833 m). SPP od vrha ide dalje u z. smjeru, prolazi (x) prema j. za Među, te nakon 10 min. stiže do impozantnih kamenih gromada po kojima je područje dobilo ime. Malo

dolje niže, s lijeve strane, na izdvojenoj stijeni uz pl. put, nalazi se Vrani kamen **KT-35** SPP-a (791 m).

Od tog mjesta markacije se još 10 min. blago spuštaju šumom, a zatim skrenemo lijevo i silazimo dolje strmo 10 min. do šumske ceste koju presjecamo u jz. smjeru. Za daljnjih 20 min. spusta kroz šumu, stiže se do križanja Bajina poljana. Tu se križaju dvije šumske ceste: jedna dolazi iz Daruvara uz dolinu rijeke Toplice (13 km), a druga sa Petrovog vrha. Vikendom je rampa na 7. km zatvorena. SPP nastavlja ravno po širokoj m.c. prema pl.d. Petrov vrh, do kojeg ćemo doći idući od Bajine poljane za 50 min. Na tome putu proći ćemo 50 m ispod Poganog vrha (639m). Ubrzo ćemo proći (x) prema Škodinovcu, a odmah zatim i (x) prema dolini Toplice kroz kanjon Skočaj. Za 20 min. stići ćemo do (x) uz parkiralište ispod pl.doma. Lijevo, uzbrdo po a.c. doći ćemo do pl.d. "Petrov vrh" koji je **KT-1** SPP-a.

*Planinarskim domom Petrov vrh (547m) upravlja PD "Petrov vrh", Daruvar. Najviša točka Petrovog vrha (614 m) od doma je udaljena 10 min. hoda (KT HPO). Od doma do Daruvara može se doći asfaltnom cestom (9,3 km) ili pl. putom (2 h) koji se spušta preko izletišta Vranjevina i dalje Vinogradskom ulicom i alejom hotela Termal prema središtu Daruvara i do ž.p.*